

Hvězdárna v Rokycanech
Voldušská 721
Rokycany
337 11

telefon: 371722622

e-mail: hvezdarna@hvr.cz
www stránky: <http://hvr.cz>

Program

ŘÍJEN 2009

Den na hvězdárně, aneb 25 hodin s astronomií:

Ne Hvězdárně v Rokycanech se uskuteční **od poledne 24. do poledne 25. října 2009** akce **Den na hvězdárně**. V rámci programu bude možné se zúčastnit několika přednášek a besed, prohlídky hvězdárny a v případě jasného počasí i pozorování noční oblohy. Program akce je k dispozici na stránce <http://hvr.cz/akce/den/>. Akce je určena široké veřejnosti.

Začátek programu ve 12 hodin.

Pozorovací čtvrtky:

pozorování pro veřejnost. Za jasného nebe sledování zajímavých objektů na večerní obloze (na konci měsíce dorůstající Měsíc, na noční obloze planeta Jupiter). Při nepříznivém počasí možnost prohlídky výstavy a informace o zajímavých astronomických událostech roku 2009.

Začátek programu každý čtvrtek v 19 hodin.

Pozorování sluneční fotosféry a chromosféry:

Za jasného počasí pozorování Slunce menšími dalekohledy. Za nepříznivých povětrnostních podmínek prohlídka hvězdárny a seznámení se s její historií a současností.

Program možno uskutečnit Po až Čt v čase od 8 do 12 hod.

Programy pro školy:

Dle zvláštní nabídky na našich www stránkách. Je možno si zajistit termíny pro školní rok 2009/2010

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Zvláštní nabídka:

Pro skupiny (10 návštěvníků a více) lze po dohodě zorganizovat večerní pozorování či besedy na dohodnutá témata i v jiných termínech, než je výše uvedená otvírací doba Hvězdárny v Rokycanech pro veřejnost.

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Astronomický klub:

O víkendu **23. – 25. 10. 2009** se na **Hvězdárně v Rokycanech** uskuteční **podzimní pozorovací víkend**. Akce je určena pro členy astronomického klubu, účastníky expedice Čína 2009 a členy západočeské pobočky ČAS. Její součástí bude i Den na hvězdárně přístupný též pro širokou veřejnost

První pracovní čtvrtek v měsíci (tedy **1. října 2009**) se uskuteční na **Hvězdárně v Rokycanech** podvečerní **setkání zájemců o astronomii** s tematikou aktuálních informací o obloze nadcházejícího období. Účastníci budou mít možnost zeptat se na otázky z astronomie, které je zajímají, případně se pochlubit svými pozorovatelskými úspěchy atp.

Začátek od 18:00 hod.

Vstupné: 15,- Kč

členové ČAS a skupiny Pegas zdarma

Zajímavosti na obloze

Říjen 2009

Noční oblohu opustily všechny jasné planety s výjimkou právě té největší z celé rodiny oběžnic našeho Slunce. Prakticky po celou noc je nad obzorem největší planeta sluneční soustavy - Jupiter.

Na noční obloze se po průchodu opozicí (14. srpna 2009) stále výrazně prosazuje největší planeta sluneční soustavy Jupiter. Na začátku léta kotouček planety vystupoval nad obzor ještě v pozdních nočních hodinách a výše na oblohu se dostával až před svítáním. S postupem času se situace zlepšovala a na konci prázdnin a během podzimu Jupiter vládne nebi již od soumraku.

Přestože k přesné geometrické opozici planety došlo již 14. srpna 2009 neznamená to, že by bylo nutné se při jejím pozorování zaměřit právě pouze na toto datum. Příznivé podmínky pro sledování obří planety byly minimálně již od července a budou pokračovat ještě i v několika následujících měsících včetně října. Mírným nedostatkem letošní opozice pro

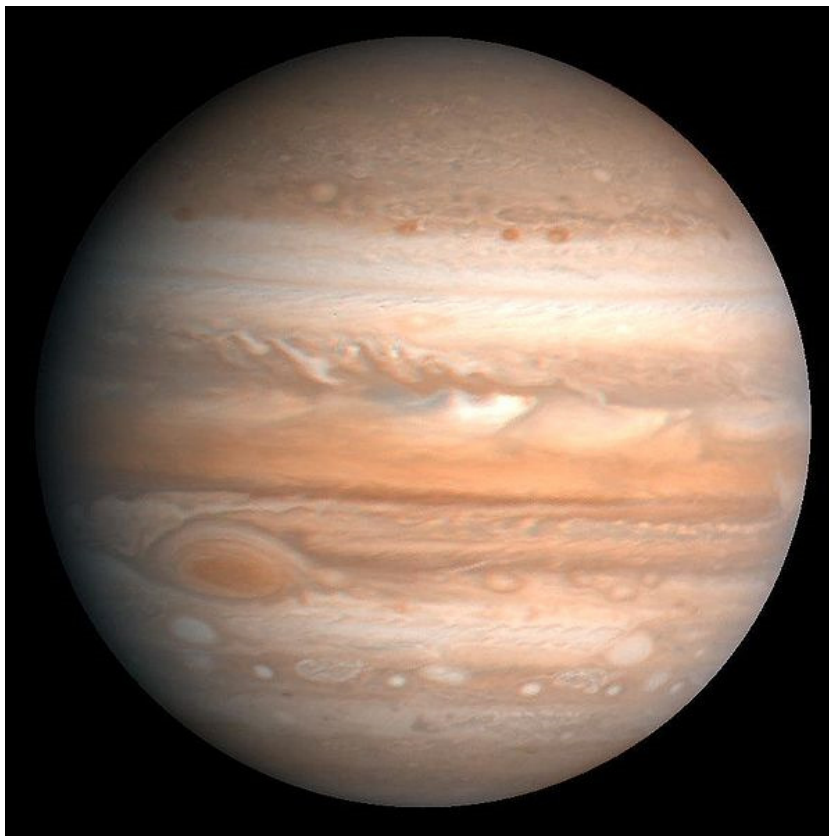
pozorovatele na severní polokouli je nízká deklinace Jupitera. Proto je tentokrát obzvláště nutné, vybírat si pro pozorování vždy čas kolem jeho jižní kulminace. Od srpna se nejnvýhodnější pozorovací intervaly stále více přesouvají do večerních hodin.

I v čase opozice se Jupiter nacházel ve vzdálenosti větší než 600 milionů km od Země a nyní již tat vzdálenost ještě více narůstá. I přesto jeho zdánlivý průměr na obloze v říjnu stále činí 40" (v čase opozice to bylo 46"). Kotouček planety bude zářit s jasností -2,6 mag (-2,9 mag). Při pozorování na temné obloze nerušené světelným znečištěním obzvláště výrazně vynikne jeho záře na pozadí nepříliš jasných hvězd souhvězdí Kozoroha, v němž právě kolem opozice vykresluje svou dráhou smyčku.

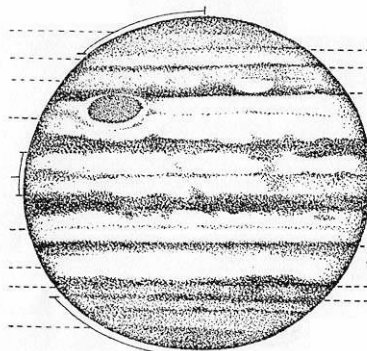
Při pohledu dalekohledem se nám vždy dostane působivé podívané. Při malém zvětšení rozeznáme čtyři velké Galileovské měsíce: Io, Europa, Ganymedes a Callisto, které neustále mění svoje pozice vůči vlastní planetě. Občas některý z nich zmizí za jejím kotoučkem nebo se naopak promítá přímo na něj. Poskytují nám tak příležitost pozorovat při větším zvětšení zajímavé zákryty a zatmění. Bezesporu je to nejdynamičtější představení, které nám obloha vůbec nabízí.

Ale měsíce planety nejsou jediným proměnlivým elementem tohoto systému. I vlastní atmosféra Jupitera je velice dynamická. K tomuto dojmu přispívá především neuvěřitelně rychlá rotace planety, která se kolem své osy otočí jednou za deset hodin. Rotace Jupitera však není ve všech oblastech stejně rychlá. Je nutné si uvědomit, že se nedíváme na pevný povrch, ale pouze na nejvyšší vrstvy jeho oblačnosti. A právě diferenciální rotace jednotlivých charakteristických pásů vede k výrazným změnám vzhledu kotoučku.

Planeta Jupiter jistě stojí za pozornost a v nadcházejícím období k jejímu pozorování dostaneme ty nejlepší podmínky z celého letošního roku.

SPR (Jižní polární oblast)
SSTZ (Jižní jižní mírné pásmo)
STZ (Jižní mírné pásmo)
STrZ (Jižní tropické pásmo)
EZ (Rovníkové pásmo)
NTrZ (Severní tropické pásmo)
NTZ (Severní mírné pásmo)
NNTZ (Severní severní mírné pásmo)
NPR (Severní polární oblast)

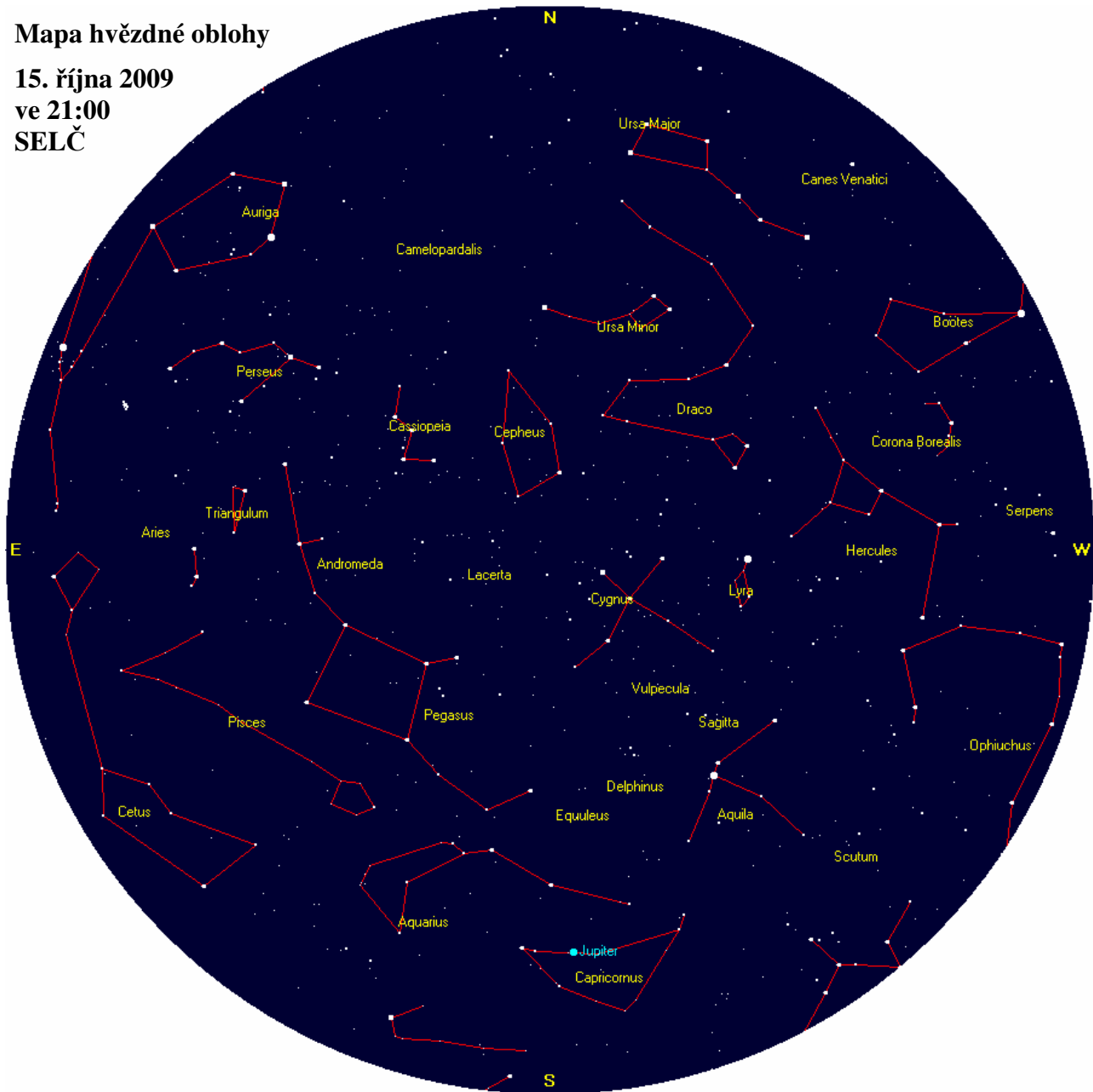

SAB (Jižní arktický pruh)
SSTB (Jižní jižní mírný pruh)
STB (Jižní mírný pruh)
SEB (Jižní rovníkový pruh)
EB (Rovníkový pruh)
NEB (Severní rovníkový pruh)
NTB (Severní mírný pruh)
NNTB (Severní severní mírný pruh)
NAB (Severní arktický pruh)

Pruhy a pásma na Jupiteru

Mapa hvězdné oblohy

15. října 2009
ve 21:00
SELČ

Fáze Měsíce v říjen 2009

